

**GLAS IZ
AMERIKE**
str. 3

**BREZI
BRBEJRA,
BREZI
VRASTVA**
str. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 25. januarja 2001 * Leto XI, št. 2

Z globoko korenino

Na prvom letošnjom srečanju so se sombotelski Slovenci spominjali 55. obletnice smrti Avgusta Pavla. Na stali pred kejpom Avgusta Pavla je gorela svečja, iz magnetofona se je čula Oda radosti (Örömdó), štero je v slovenščini spejvo pevski zbor Avgust Pavel.

„Človek spet je brat človeku, koder veje tvoja moč!“ - smo slišali v Odi radosti, ki jo je napisal Beethoven. Oda radosti je gnes himna Evropske unije, štere članica ške biti Madžarska pa Slovenija to. „Pozdravljeni mi, bratje moji!“ - je zapiso v eni od svojih pesmi Avgust Pavel. Tisti Avgust Pavel, o šteroma je madžarski pisateu Gyula Illyés tak pravo, ka je „zvesti sin dveh narodov“, slovenskoga in madžarskoga naroda.

Avgust Pavel je biu polihistor, ka pomeni, ka na dosta vse se je razmo, dosta vse je delo. Včuu je na gimnaziji, biu je etnolog in direktor v Muzeji Savaria, ustanovo in urejo je revijo Vasi Szemle, ustanovo je knjižnico (gnešno županijsko knjižnico Dániel Berzsenyi). Prevajo je iz slovenščine v madžarsčino. Piso je znanstvene razprave in - pesmi to.

Avgust Pavel je biu prvi policični znanstvenik (hivatásos tudós) od Slovencev na Madžarskem. Tau je to dojspis, kak so pri nas lovili v zimi ftiče lanfore (brinjevke). Na mali razstavi v sombotelskom društvi smo vidli klonje, v štero so živoga ftiča nuzzapri, ka bi s svojji fučkanjem pauleg pauzvo drüge. Pauleg klonje so bile šibice, na šibicaj keldje iz košč.

Judita Pavel in Brigita Škaper

Tě šibice so na vejke potegnili, ka bi se ftiči gorzgrabili. Tak so ji leko vlovili, njim šinjek zosüknili in gospaudom odali v Gradci, v Beči pa v Pešti. Gospaudge so te ftiče spekli z blekom vred, v šterom so bile brinje, djagde, ka so ftiči geli. Kak vse je tau šlau, je Avgust Pavel dojspiso madžarski in v števanovskoj slovenskoj rejči.

Gospa Judita Pavel se je spominala svojga očo s pomočjavu pesmi. Avgust Pavel ji je napiso v madžarsčini, na slovenski jezik pa ji je dojspisno pokojni gospaud duhovnik in pisateu Lojze Kozar. (Naraud se je v Martinji, krščen pa je biu v cerkvi na Gorenjom Siniki.) Pesem je madžarski goršto János Csárdi, slovenski pa je šteja Brigita Škaper.

„...v grudo vraščen sem z globoko korenino! ... nekoč mi je Usoda že prišla na pot, izruvala me iz prastarih tal.“ - pravi Avgust Pavel in bi leko pravli Slovenci, šteri živijo v Somboteli. Njine korenje so v Porabji, na Gorenjom Siniki, v Andovci, v Števanovci in v drügi vesnicaj kauli Monoštra. V Somboteu so si prišli krü služiti. Depa zato so tam to leko Slovenci. Že dve leti, ka majo svojo slovensko samoupravo, svojo slovensko društvo. Srečajo se na slovenski programaj, bili so na Cankovi pa v Maribori v Sloveniji. Radi se pogučavajo slovenski, radi majo svojo slovensko kulturo. Nej ji je sram, ka so Slovenci.

En mely gyökérrel forradok a földhöz,

*és minden arc a holtomig kísér.
S ha záporok kimosnak a szemekből:
a nézésüket magammal viszem.
En hátrasíró arccal távozom,
és hátratarúló karokkal
- a jót, a rosszat egyaránt zokogva -
a Minden-Multat ölelem -
En mely gyökérrel forradok a rögöz!*

*Oh, egyszer már utamba állt a Sors,
és kigyomlált az ősi televényből.
S azóta
a durván kiszakított gyökerek
sötét cseppekben mostanáig sirják,
csorgatják véres könnyüket.
Es minden csepp, mint kalapácsütés,
koppánva hull szívem falára.*

*S koreninami globokimi sem zraščen z zemljo,
in vsak obraz me spremlja vse do smrti.
In če jih nalivi sprejejo z oči:
njihove poglede nosim s sabo.
Odhajam jokajoč z ozirajočim se obrazom,
in z rokami, ki segajo nazaj
- dobro, slabo, vse enako objokujem -
objemam Vse-Minulo! -
V grudo vraščen sem z globoko korenino!
Nekoč mi je Usoda že prišla na pot,
izruvala me iz prastarih tal.
In od tedaj
surovo izruvane korenine
v temnih kapljah vse do danes jokajo,
prelivajo krvave solze.
In vsaka kaplja kot udarec kládiva
mi votlo bije na srce.*

(Odlomek iz pesmi „Z zvestobo obremenjeni soljudje / Hűséggel megvert embertársaim“)

Marija Kozar

Vsakši ovak dela...

...pravi pregovor. Človeki je tau napamet prišlo 12. januara na Gorenjom Seniki. Ranč zatok se pokušim eške

Na Gorenjom Seniki je volda sekcije penzionističnoga društva, Vera Gašpar vküp napelala program,

avtobusi se je kazalo, ka je Vera spoj „na šurko“ mislila. Prišli so penzionisti, steri so gnauksvejta Gorenjesenčarje bili, iz Varaša, iz

ga lupinja, fudaš – Ciril Kozar – je pa že igro. Pa vejte, ka? Ešče so goščice tü bile po staulaj, ka je trbelo völäpüti. Istina, ka so te nindar mogle prejk osta-

ti, pa te si je Vera mislila, ka mi, steri ne vejmo se kartati, drvenke plesti pa rauže redti, naj se spravlamo s tejni drauvnimi goščicami, med sterimi smo ranč ednoga pezdaca nejnajsli. Vera si je tak mislila, da samo tak k šenki nam nede davala fajñ friški domanji krü pa perece, pa

Naj se mlajši tö navčijo

gnauk pisati od lüpanja goščic. Toga reda so že v nistarñi vasnicaj organizirali lüpanja, največkrat penzionisti. Na Verici, v Števanovci so tü bile akcije pa ranč tak po drugi vasnicaj.

steri je ovak pa več biu ka goščice lüpanje. Tau je delala tak naskrivoma, ka smo se rejsan presenetili (meglepödtünk), gda smo prišli večer v petoj vöri k Cifri, kama nas je zvala. Že na

Vidite, tak se dela krbüla

Slovenske vesi, z D. Senika. Gda smo na D. Seniki – ranč nas nej malo bilau – gor staupili na avtobus, nakak je nas pito: „Kama pa dete? Na vöröstüvanje?“ Baugi vala nej, spoj nej. Šli smo na G. Senik goščice lüpat.

Pozvani je bio na lüpanje senički pevski zbor tü, tak ka smo se že naprej bojali, ka nemo meli mesta v krčmej. Pa te gda smo se not poklonili, smo vidli, ka tü nemo samo lüpati. Eden možak je karbülo pleo, dva moškiva sta se kartala, flajsne ženske so kreprauže delale pa plele iz kukarčno-

eške lejpe rdeče djapka včüj.

Mi smo pa zatok nej bili žalostni. Spejali smo kak mali angelge, pa smo se paškili, naj se te »graube« goščice gnauk dojdejo, ka te dobi mo krü pa perece, pa mo leko plesali. Ciril je fude ta lüčo pa si je vse pred sintetizator. Vsefale instrumete je iz Martinja na Senik pripelo, gvüšno je doma nika nej ostalo.

Te smo začnili plesati, tak ka se je vse prašilo. Samo so tej kartaške pa ženske nej tak njale svojo delo. Ženske so tačas sükale pa baužale kreppapire, ka je naslednja eden lejpi košar bio vöpostavljeni. Dajte mi valati, ka je veselo bilau. I.B.

Flajsne ženske roke

Srečnejše je dati kak dobit

Gorenji Senik je leko ponošen (büszke) na svoje krvodajalce, steri že dugo lej davajo krv. Tau je prštimau županijski Rdeči križ tö, steri je vesi podeliu visoko priznanje. Priznanje je na 50. obletnici krvodajalcev v Sombotelu prevzejo župan vasi.

Žüpan vesi Martin Ropoš je na konci decembra vküppvzau vse krvodajalce iz vesi pa aktiviste, steri delamo na

tejm, da bi mlade leko pridobili za tau plemenito (nemes) delo. Pozvau je tajnika Rdečoga križa naše županije Lászlóna Poóra pa tajnico varaškoga rdečoga križa Ágnes Csörnyí tö. Župan vesi nas je pogostiu pa povalo: »Krvodajalci ste leko ponošni, da ste zdravi in je vaša krv dostim v pomoč. Naj vsigdar bode pred vami pelda, srečnejše je dati kak dobiti. Pelda naj vam bau-

dejo tisti, steri so že 35, 40-krat se podali za tau, ka s svojo krvjo pomagajo drugim.«

Svojo pripravljenost, ka bi drugim pomagali, so gorenjesenički krvodajalci 9. januara znauva pokazali, ka ji je pá dosti prišlo krv davat. (H)vala lejpa vsakšomi.

Vera Gašpar
predsednica RK Gornji Senik

Kleklova pesem Porabcem

Znani prekmurski narodno-prosvetni delavec, duhovnik in politik, izdajatelj in urednik Novin, Marijinega lista, Kalendarja Srca Jezusovoga in Marijikegoga ogračka Jožef Klekl (1874-1948) je bil tudi pesnik. Svoje pesmi, teh je registriranih 205, je objavljval v periodičnem tisku pod psevdonimom Srčen. Njegove pesmi lahko razdelimo na dva tematska sklopa: nabožne in posvetne.

Med posvetne domoljubne pesmi spada poleg zelo znane in tudi uglasbene pesmi Kaj je Müra šepetala (1919) deset let pozneje izšla pesem Müra svojoj sestrici Rabi. Obe pesmi preveva globoka naklonjenost njegovemu ljudstvu in skrb zanj.

Pesem Müra svojoj sestrici Rabi, ki je izšla v Novinah 18. avgusta 1929 na 4. strani, tukaj tudi objavljamo.

Müra je zašepetala,
čüla jo je sestra Raba:
Motni tvoji so valovi...
-Je viher bio gor na gorji?
-Al' oblak se spüsto doñi
i poplavo vse okoli?
-Al' planine sneg cedijo
v tvojegja jedra globočino?..
Sestra daj mi odgovora,
zakaj si tak strašno motna?

Raba smrtno tiha, nema
jočič odgovor zavzema:
Narodnoj je zročén smrti
pri Monoštri rod slovenski...
Njegov smrtni znoj me kali,
zato motni so mi vali.

Müra bistra, srebrobela
je odgovor zarazmela:
V njo se bodem razlejala...
Smrtni znoj bom vküp pobrala...
V znak lübezni ga vkovala,
rod slovenski z njim pozvala
osenajstoga augusta
da te ščisti, motna Raba!

SRČEN
Franc Kuzmič

RADIO MONOŠTER
UKV (FM) 106,6 MHz

Od ponedjelka do sobote od 16. do 17. vöre,
v nedelo od 12. do 14. vöre.

FM
88 92 96 100 104 ↓ 108

RADIO MONOŠTER

→ 106,6 MHz

Papiri pripovedajo

Bitniczev avtogram v Postojnski jami

Sombotelki profesor Lajos Bitnicz se je vkuper včiu z Jožefom Koščičem. Vkuiper sta pisala o Slovencej v županiji Vas in Zala v novine Tudományos Gyűjtemény. Štere urednik je biu tistoga ipa Mihály Vörösmarty. Leta 1838 je profesor Bitnicz potůvo iz Sombotela v Benetke (Velenice) v Italiji, pa je tau svojo paut dojspiso tō. Bitniczev potopis so objavile novine Vasmegevei Közlöny (januara 1878) že po njegovom smrti.

Bitnicz je odišo iz Sombotela 13. avgusta 1838-oga leta s trejmi moškimi. Potůvali so prejk Maribora, Celja, Ljubljane, Postojne in Trsta do Benetk.

Bitnicz piše, ka **Maribor** je že pozno, že odo tam. Zdjaj je eške

gnauk pogledno spominsko ploščo (emléktábla) v steni gimnazije. Ta se spomina sodaka Hohenlohena, šteri je 1809-oga leta s svojimi sodaki sto Francuze dojobladati. Francuzi so ma konja dojstrli, po tistom so pa dojsmeknili Hohenlohena ranč pred gimnazijo.

Drůgi den zadvečarka so prišli v **Celje**. V tom malom varaši so vidli v stenaj nutozidane rimske kamne s pisalom. V začetki varaša včasik je stau eden stari kip (szobor) sodaka. Zvůn varaša na ednom brejgi stogi grad celjanski grofov, šteri je že tistoga ipa biu fejst porůšeni.

Gda so iz Celja prauti Ljubljani potůvali, so po pauti srečali lidi, šteri so bili svetešnje gornaravnani. Na bučo so šli v sausadno ves. Bitnicz piše, ka moški pa ženske so drzence/sator/drženje nek meli s seuv. Tisti tō, šteri so se na konjaj gezdili. V tistoj krajini, med plaminani dostakrat naglo dež priletli. (Tau so gvůšno Gorenjci mogli biti, šteri v svojoj ljudskoj noši tō majo drzenco.) Na grajnci med Štajersko in Kranjsko so vidli slavo- tistoga (diadaliv), šteroga so 1809-oga leta postavili Francuzi.

Zvečer v ausmoj vōri so prišli v **Ljubljano**. Drůgi den so poglednili cerkve, pa so šli gor na brej, gde je grad. Tū so meli tistoga ipa vauzo. Od tistec so gledali doj na varaš, na srejdi šteroga teče Ljubljanka. Više Ljubljance je biu eden maust s strejo, gde so vsefelē odavali.

V **Postojni** so si najoprvm poglednili lejo djamo (cseppkőbarlang). Gda so si karte kúpili (za eden pengő forint), so njim ime tō gorspisali. Dobili so tri sprevajače, šteri so meli s seuv posvejte z olijom. Prejk Pivke so šli na lesenom mausti. V jami so vidli, kak je voda iz vapna naredla „špek, predganco, zaslato itn.“. V jami je biu eden vekši plac, gde so vsiškō leto na risauski pondejlek ples držali. Bilau je edno mesto na steni, kam se je že več gezero lůdi podpisalo. Tak je naredo profesor Bitnicz tō, pűsto je svoj **avtogram v Postojnski jami**. V tom brloji živi „človeška ribica“, štera takšo kaužo ma kak človek, vōgleda pa, kak eden kűšker. Bitnicz pravi, ka je un edno takšo že vűdo, kda je **edno živo človeško ribico neso prejk Sombotela profesor Kuzmič**.

Od Postoje do Trsta je paut pelala po takšnoj krajini, gde je med kamenjami raslo samo malo krumplinov, dine ali kukarce. Iz Benetk nazaj se je pelo Bitnicz prejk Rijeke (Fiume), Karlovca, Zagreba, Varaždina, Čakovca na Hrvaškem in prejk mađarskij varašov Letenye, Nagykanizsa do Sombotela.

Marija Kozar

GLAS IZ AMERIKE

Nej tak dugo nazaj se nam je oglaso Toni Kozar (Kodlin Toni) iz Amerike. Najprva nam je samo na kratki po e-maili napiso, ka je naše novine Porabje daubo od svojoga brata Lacina, steri tō v Ameriki žive. Tak smo se te pomaleg začnili pogučavati s pomočjavu tehnike. Prosilni smo ga, naj nam nika napiše za naše novine, ka smo mi trno najgeri, ka se godi s porabskimi Slovenci po svejti. On se je nika nej dau prositi, tak včasim se je podau za tau. Zanimivo (érdekes) je tau tō, ka nam je napiso, eške bole se pa nam vidi, kak »žmano« zna itak pisati v maternoj rejči. Vůpamo se, ka nede tau njegvo slejdnjo pisanje iz Amerike.

Živem z ženov vu ednom predmestji (előváros) od Chicagona. Imam sina in hčerko, stera je že pri moži vu Texasi.

Odpoto sam se v Ameriko leta 1956, po revoluciji. Dvej leti sam v Győri sodak bio in sam si tam delo poisko. Vu fabriki sam delo kak šlosar. Tam me je revolucija zaojdila, pa gda so nas Rusi doj zbili, sam mogo vkraj.

Nikoga sam nej emo v Ameriki, spoj san sam začno eti. Preveč žmetan začetek je bio, vse znova začniti v tuhinskom kraji. Gda sam se pomali rejč navčio, te je že lažejšje gratůvalo pa vsakši den bokše. In tak sam eške itak eti toga 2001. leta. Z ženov vret pokoren žitek ma va in sva zadovoljna v našim stanom, zavolej mava vse, ka je nama potrebno, samo za zdravje molimo Boga, če zdravje geste, te vse geste.

Že sam štirikrat bio doma na obiski. Imam eške edno sestro na Dolenjem Seniki, stero želim eške dnok goripoiškati.

Wienerschnitzli pa tőkőfőzélék

Leta 1966, po deseti lejtaj vu Ameriki, sam se napoto, ka poiščem in poglednam mojo nazajostanjeno familijo doma na Gorenjem Seniki.

Z letalom sam se pelo do Frankfurta, tam sam si skončo, ka mo z železnicov

se pelo domo do Varaša. Vse je lepo bilo skoz Nemškoga, te skoz Austrije doj v Hegyeshalom-Győr-Szentgotthárd. Iz Frankfurta do Beča osem vör trpi se pelati. Pa kakšni pech sam emo, da sam vu te 8 vör aj nika nej za jesti dobo pa sam tak lačen bio, ka bi Štefanovo cerkev leko podjo v Beči. Vej je pa bio vagon, gde so gesti davali, ali nej sam se pokisio moje pake pa kufre same njati pa vkraj oditi. Jestvino je pa nišče nej noso po cugi.

Gda sam v Beči doj s cuga stopo, sam se s taksinom do edne najbližnje restauracije dao pelati, gde so dobro jesti meli. Na srečo znam nemški govoriti, buma sam si eden veliki "Wienerschnitzel" dao prinesiti pa ka je vse cuj valon. Te so mi vse oči vō šle, tak sam nagaosti požirao.

Gda sam se malo že nadjo, je od nikec preveč dobra saga šla. Pitam kelnera, ka je tao za sage gé, ka tao tak dobro dejne? Mi pravi, ka se tikvina prikuha (tőkőfőzélék) kűja. Pravim njemi: „Edno najveškō skleco, ka mate, mi tao tikvino kasezove prinesite!“. Pogledno me je tak vō z edne oke pa je vendar mislo, ka tome vendar kaj v glavi frncka! Pa če sam tak lačen bio! Vse sam pojo.

Merikanarska cona

Domou sam prišo, vsi moji so se trno veselili. Očeta sam več nej najšo, oni so že

prva mrli. Čakala me je mati, trgé bratke in sestrica. Velko veselje je bilau.

Eden večer smo vsi koli stola bili, popevali smo in se pogučavali, gda se je gnok moj bratec Pepi - že je pokojen - k meni obrno, mi globoko v oči pogledno pa me etak pito: „Toni, vej pa ti zdaj že znaš dobro engliški, jas ščem nika znati, če mi ti tou leko doj obrneš“.

„Ja“, sam ma pravo, „doj ti obrnem, ka mi ščeš praviti?“

Začne se pa tak, ka je bratec Pepi vu vojni bio in je zgrableni grato pod Amerikararaj. V lager je prišo, dosta so mogli delati Merikanarom, vsigdar so je gnali na delo. In tak, gda so Aminge na nji kričali, posebno tej črni, se je naš Pepi malo engliški navčo, malo je gori zamerko.

Pepi me je pito: „Toni, ka tou znamenuje? *Muv, muv, you no god san af a bites!*“ Gda sam jas tou čuo, sam se skor razpočo, telko sam se mogo smejati. Kak mo pa jas tou doj obrnjavo, sam si mislo, kak tou jas vkůp skladem, ka nika s toga vō pride po slovensko? Amerikanarje tou cono radi nűcajo, gda se njim kaj ne vidi ali če se njim stoj ne vidi. Tou pomeni slovensko: Gibaj se, gibaj se, ti nej dober sin od kűse!“ (Vredi imam tou? Pes on, kűsa ona. Nóstény po vogrsko.)

Nikak sam vkůp sklou tou merikanarsko cono, pa gda sam Pepini tou raztolmačo, se je on tō na velko smejao in etak pravo: „Vej je pa tou zatok nej tak lagvo, jas sam mislo, ka me tej črni škejo pojesti.“

A. Kozar

OD SLOVENIJE...

Štirje novi ministri

Državni zbor je z imenovanjem štirih novih ministrov popolnil vlado premiera Janeza Drnovška, ki je listo štirih kandidatov predlagal na podlagi novele zakona o vladi in z njo uvedenih sprememb v organizacijski shemi ministrstev. Državni zbor je imenoval Teo Petrin na položaj ministrice za gospodarstvo, Lucijo Čok za ministrico za šolstvo, znanost in šport, Pavla Gantarja (vsi trije LDS) na mesto ministra za informacijsko družbo ter Jakoba Presečnika na položaj ministra za promet.

Datum vstopa novih članic EU po znan do poletja

Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, ki se je mudil na uradnem obisku v Veliki Britaniji, se je v Londonu sestal z britanskim kolegom Robinom Cookom, s katerim sta govorila predvsem o širitvi Evropske unije in zveze NATO ter o gospodarskih vprašanjih. Cook je med drugim izrazil pričakovanje, da bo mogoče ob koncu švedskega predsedovanja EU letos poleti že določiti natančen datum vstopa novih članic v povezavo. Obenem je poudaril, da je Velika Britanija zelo zainteresirana za širitve EU in zveze NATO, Slovenija pa je po njegovih besedah kredibilna kandidatka, ki ima dobre možnosti za skorajšen vstop v unijo. S tem v zvezi je Velika Britanija pripravljena postati mentorska država, ki bi Sloveniji pomagala pri približevanju evroatlantskim integracijam.

Slovenski vojakci so se vrnili domov

Po šestmesečnem sodelovanju v mirovni misiji KFOR na Kosovu se je vrnila enota Slovenske vojske, sestavljena iz šestih častnikov. Po besedah vodje enote, majorja Antiše Grgantova so bili pripadniki SV dobro obveščeni o t. i. balkanskem sindromu, nihče od njih pa ni bil na območjih, kjer naj bi prišlo do radioaktivnega onesnaženja zaradi uporabe protiolepnega streliva z osiromašenim uranom. Sicer pa je skupina šestih majorjev že druga enota SV, ki je pol leta sodelovala v omenjeni mirovni misiji.

Pismo iz Sobote

- Znete, sousida, ka si kaj takšoga od toga človeka ne bi nigdar brodira? Vej pa je ojdo tu po toj pošitji mimo nas vsikiš nemili den bar dva ali trikrat. Mi vsi smo se z njim pozdravali, se kaj pogučali, un pa se je znau tak veselo nazaj pokloniti in se tak trno lipou šaliti med svojim gučom. Sto bi si tou od njega brodo, sto bi si tou sploj leko brodo? Pa kak je biu vsigdar zrikatani? Kak če bi vsikiš den biu neka ekstra. Kak če bi njemi vsikiš den pri-neso neka novoga. Tou se njemi je vidlo na obrazi to. Tou je vō iz njega sijalo. Te pa zvejš vse takšo od človeka. Kak če bi ga sploj nej pozno, kak če bi biu z drugoga sveta. Pa se ške spomnim, ka je rad kaj pomogo, če je sila bila. Nej pri kakšom velkom deli, tou sploj nej. Kaj tak maloga je prijio in ranč tak naredo, kak je trbelo. In sigdar se je najšo tam, ge ga je v tistoj minuti ranč najbolje trbelo. Rejsan, stoj bi si brodo? Poštaš je pravo, ka njemi je vsigdar v rokou stisno pe-neze, če njemi je prineso kakšo vekšo pošto. Včasí ga je nut pozvo pa njemi dau kaj za spiti. Njgva prva souseidica pa pravi, ka se je nej nigdar z nikim koriu, ka je ranč nigdar nej glasa zdigno, ka je ranč nigdar nika lagvoga nej brodo. Zdjaj pa te tou! Stoj bi si tou od toga možakara brodo? Baulušica je prajla, ka je v bauli nigdar nej emo sile. Prej je bilou nači, kak pa ka bi silo delo. Za bauto si je vsigdar cajt zeu. Pomalek je ojdo tam med stalažami, gledó, si brodo in te tak pomalek sklado nut v košar. Pa ške po tistom, gda je že vse meu nut v košari, ka je škeu kúpiti, ške po tistom se njemi je nikam nej midilo. Rejsan, nikše sile je nej emo. Pa gda je tam v bauli vse plačo, ka je

Čüla sam praviti, ka se guči

küpo, je bautošicam vsigdar najupejnze, ajsi kafej küpijo. Na, te pa vse takšo čuješ od toga človeka.

Na tom mesti si je moja tašča Regina po dugom cajti vzela malo lufta in si oddejnola. Že včasí po tistom pa je mlela tadale.

- Na, ške tou moram prajti, ka mi je prišlo na vüje. Čüla sam praviti, ka se guči, ka je njgva mati nej njgva prava mati, liki je njgva prava mati tista ženska, za stero pravijo, ka je nikdar nej mejla mlajšov. Za njgvoga očo pa pravijo, ka pa un mlajšov ranč ne more meti. Tak zdaj niške ne vej, sto je njgvi oča.

Čüla pa sam praviti, ka se kouli po varaš guči, ka je njgvi pravi oča nej od nas, liki se je pritepo nin od daleč. Te pa se ške čuje, ka sta njgvi oča pa mama brat pa sestra. Dapa, tou sta sploj nej vedla do tistoga mau, gda se je un naroudo. Te so pa pisali njgve papire in so tou gor prišli. Vej nej bi tou nigdar zvedli, če bi nej bila tam v špitali edna padarka, ka je oba poznala in je vejla, ka je od nje in od njega mama bila najbouška padašica od njene mame. Ja, od tej padarke mama pa je mejla ednoga možkoga, za stero-gva pravijo, ka je raj meu moške kak pa ženske in so se vsi čüdivali, kak leko ma takšo lejpo čerko, če pa se njemi bole vidijo moški. Na, tou se ge zdaj to leko pitam. Zato ge toj padarki ne morem vōrvati, ka bi tistiva bila brat pa sestra, če pa je njeni oča meu raj moške kak pa ženske. Moram pa tou prajti to, ka je tista padarka nej bila ranč kakša dobra padarka. Vej pa njoj je mrou vsikiš človek, ka je biu starejši od osemdeset lejti. Pa od nje to gučijo, ka je nej mejla mlajšov zavolo nekšoga čüdnoga betega v glavej. Če bi ške

živela, bi zdaj mejla eno sedemdesetosem lejti, dapa več ne živi. Na tak je tou, una je to ta mrla. Ka ti pomaga, če si padar gé? Vej je ške sebi nej mogla pomočti z nikšim vrasvom in je tak sama preminoula kak vsikiš človek.

Z debelim sam gledó mojo taščo Regino, trno čedno žensko, ka mi je zdaj tou ta tumačila.

- Ge pa zdaj več nika ne razmejm. Ka je pa te bilou s tistim možakarom? sam jo pito tak naraj.

- Šterim možakarom? Vej sam pa nej gučala od nikšoga možakara. Ge sam samo škela prajti, ka sam čüla prajti, ka se guči, kak si je naš žüpan küpo nouvi svetešnji gvant. Po tistom pa se njemi je

Mojo taščo Regino, trno čedno žensko, sam püsto tam v künji, naj se zgučava tadale sama s sebov. Če si zgučavle sama s sebov, te bar vej, ka se zgučavle s čednov ženskov.

Miki

Črta na sredi poti

Lani so od Gorenjoga Senika do Varaša naredili lejpo pa dobro nauvo pošitjo. Tau je že tak fejs trbólo, zato ka v nistarnaj mejstaj so velke grabe bile, ka buma tistim ranč šofer nej rad biu, ka pa te auto. Depa vala Baugi, ka so paut to naredli pa zdaj na srejdí so eške polovično črto (felezóvonal) to gornamalali, tak ka zdaj že sploj fajno leko vozi. Toma, ka so tau naredli, so nej samo šoferge fejs radi gé, liki velko veseldje so spravili s tem enoma porabskoma pojbi to, šteri ranč venak bicikli nejma, ka ga najvekrat pejski videti. Un prej bi venak ranč te nej tak rad biu, če bi me nevejm tjelko penaz dali. Vsakšoma je gučo, ka bi tau že davnik mogli gornamalati, ka te bi najv žitek včasik-včasik zatok to bauksi biu. Gda so meni tau gučali, sam nikak nej mogla vōzaštundirati, ka en taši, šteri ne vozi, zaka se tak veseli tomi.

Toma mladoma pojbi se včasik-včasik pošomeri malo več piti, pa gda more domau titi iz krčme, te je vsigdar v navauli ge, zatok, ka doj s pauti pride pa te zablaudi na drugo stran ceste, na pa včasik prenočišče v šanci ma. Un je zdaj že fejs rad gé, zatok, ka če de zdaj vsigdar na srejdí pauti, po bejlom čiki kak čik üšo, več na zablaudi. Zdjaj zatok eške eno navolo itak ma, ka pri njgvoma rami nega črte, tam gde se un more dojobarnauti prauti domi. Kak je prej pravo, tau je najmenša navola, glavno je tau, ka ma več nede trbólo po šanci ojditi. Tau je brš vōzašpakolero, ka gda pá pridejo tisti, šteri cesto farbajo, de je proso, naj na levi en mali čik prauti njavomi domi to namalajo. Če ji je Baug dau, gvüšno ka gvüšno!

Kak sam čüla, je že vösprobo. Prva liki bi domau üšo, svojim padašom pravo: „Vej te vi vidli, ka kak na maudri mo je zdaj domau üšo.“ Pa rejsan, na srejdí pauti gorstano pa po bejlou štrejki domau stapo. Cejli večer je prej tau gučo, depa padaške so ma nej dali valati, in gda je odhajo, na skrúma so za njim gledali, te so vidli, ka je rejsan na pauti cesti tagor šamlau.

No istina, ka je zatok gda pa gda doj s čika staupo, depa o toga je zatok veselo brundivo pesem: O kako je duga, duga pot!

No, hapsauk, ka je nej kriva!

M. Dravec

Krija našoga vsakdanšnjega...

Toni ga pripela

Te se začne smastvo, če si človek več krija ranč ne more kupiti, pravijo starci, steri so tau že vösprobili. Vsakši zranjak so notra v Varaš šli pa so v red stanili za krü. Cejli den so tam stali, če so srečo meli, te so ga dobili, če nej, te so brezi krüja domau prišli. Dapa bilau tak, ka so je na eden tovornjak goraspakivali pa so je taodpelali. Trideset kilomejtrov so je pelali, po tistim so je vösklali s tovojnaka pa so leko pejški šli domau. Dapa drugi den so zato itak tam stali pa čakali na krü. Mi mladi tau ranč ne damo valati, ka je bijo taši svejt, da je nej bilau krüja. Vejpa gnesden kamakoli notra dě človek v bauto, vsepovsedik je puno krüja. Več kak bi ga trbelo. Vsakši den zazranka, gda v bauto demo, frišek krü leko küpimo. Dapa rejdko, ali ranč nam ne pride na pamet, ka zatau, ka vsakši den frišek krü dobimo v bauti, se dosta lüdi trüdi. Pa med tejmi je eden Slovenec tö.

- Toni Kürnjek ali kak te v Andovci zovejo Zetjin Toni, tebe v cejlom Porabji poznajo. Zaka?

»Zato ka kröj vozim vö v baute. Zdaj prauti Seniki vozim vö, dapa skur dvajstlejt sam v Števanovce pa Andovce vozo kröj. Zato me lüstvo pozna. Od sedemdesetdrugoga delam tau pa od tistoga mau živim tū v Varaši.«

- Kak tau, ka si iz Andovce notra prišo? V Varaši je baukše bilau?

»Tū sam emo delo pa zrankoma rano trbelo začniti. Z avtobusom bi nej mogo notra odti delat na štrto vöro. Eden čas sam z motorom odo, dapa gda je velki snej spadno ali če je dež

üšo, te je spoj težko bilau. Zato sam pa te v Varaš prišo.«

- Kak ti je tau na pamet prišlo, da boš krü vozo?

»Sodačko sam dolazaslüžo pa sam nikam mogo delat titi, te nej tak bilau kak zdaj. Te sam čüjo, ka v pekarni šofera iščejo, sto de kröj vövozo po vasnicaj. Pa tak sam se te glaso. Edendvajstlejt star sam bijo te.«

- Nej ti je na pamet prišlo, ka bi doma austo zapavra?

»Tistoga reda je doma nej vrejčno bilau delati, ka si telko pejnaz nej daubo, ka bi s tistoga leko živo. Tisti čas se je dosta bola splačalo v fabriki delati ali gdekoli.«

- V kelšoj vöri začneš krü vövoziti?

»Vnoči v dvej vöri stanem, zato ka v tretjoj začnem delati. Pa do edenajste vöre delam. V Varaši začnem kröj vövoziti, gda zgutauvim, te znauva nakladem auto pa prauti Gasztonya dem. Gda nazaj pridem, te znauva nakladem auto pa na Gorenji Senik pelam vö kröj. Gda nazaj pridem, te v Varaši lađe vküppoberem,

gde je kröj notra bijo pa te končam.«

- Vzimi je skur cejli cajt kmica, dočas delaš. Tak živeš kak sova. V kmici delaš, gda je svaklau, te pa spiš.

»Tau je tak. V paudvanajstoj dumau pridem, te obed mam, po tistim si pa malo dolaležem. Gda gorastanem v štrtoj vöri, je vzimi že pá kmica. Sprvuga je malo špajnsno bilau, dapa zdaj sam se že vcuj vzejo.«

- Vzimi je zato težko. Dolaspadne velki snej, kak te leko vozite krü?

»Težko, zato ka mi rano odimo, pa te še paut ne spucajo dola. Gda velki snej spadne, prvi capaš mi napravi-

mo v njem. Bilau tak, ka sam predpodnauum vö-pelo kröj na Verico pa samo večer v pau devetoj sam taprišo.

Tak je veter snej neso, ka sam ranč paut nej vido. Z lopatov sam pred avtom taodmetavo pa

deset mejtrov sam leko gnauk naprej üšo.«

- Gda si več krüja vozo, zdaj ali prvin?

»Prvin, zato ka te še nej tak dradjji bijo. Zdaj že dosta menja kröja vozim. Zdaj že vsakši samo telko tjöjpi, ka ma trbej, nej kak prvin, ka še svinjam so ga polagali. Tau zdaj že nejga.«

- Spomniš se, gda smo mi še mlajši bili pa smo pejški

ojdli prej v Števanovce v šaulo. Vsigdar si nas domau pelo, če smo na pauti bili.

»Vejm, vej. Tak mali ste bili, ka ste se z blata komaj vövidli. Če ste na pauti bili, vsigdar sam vas gorazejo zato, ka sam vas šanalivo. Ozark v ladi sam vas pelo kak zavce. Vsigdar sam vam kaj dau, zemle, kifline ali ka je ranč bilau. Te je še zato bola vse ostalo, nej kak zdaj. Vedo sam, kak je težko po tistoj blatnoj pauti odti, zato ka sam dja tö dosta odo po nej.«

- Kak se tebi tū v Varaši vidi?

»Vidi se mi zato. Najbaukše je tau, ka mi nej trbej dalač delat odti. Dapa mojo srce zato vsigdar v Andovce vleum. Tistoga reda, nej samo dja, liki drugi mladi tū, so zato odišli z vesi, ka so službo v Varaši meli. Avtobus na rejdko odo, zazranka dosta prvin trbelo gorastanti, kak če bi v Varaši živo, zato se je pa vsakši notra v Varaš vlejo. Drugo pa tau, ka pavarski slöjž je slabi bijo, iz tistoga bi od gladi leko mrau.«

- V Varaši Vaugri kak poštüjejo Slovence?

»Dja sam tak vpamat vzejo, ka nas poštüjejo pa nas ne gledajo dola. Nikdar sam še nej čüjo, ka bi komi tau prajli, ka si zato etaši ali takši, ka si Slovenec.«

- Ka misliš, dobro za Slovence biti gnesden?

»Dja tak mislim, ka ja. Bilau je tak gnauk svejta, ka nej bilau vrejčno za Slovence biti, dapa dja te tū pa zdaj tū se za Slovence držim. Dja se tau nikdar ne zatadjijo.«

K. Holec

... DO MADŽARSKE

Načrtovani obiski in pogovori

• 25. januarja bo Porabje obiskala državna sekretarka Magdalena Tovornik, vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

• 26. januarja bo zunanji minister R Slovenije Dimitrij Rupel sprejel predsednike porabskih slovenskih organizacij.

Prireditve

• 19. januarja so v Slovenskem kulturno-informativnem centru v Monoštru odprli razstavo slovenskega akademskega kiparja Metoda Frlica. Razstavljenih 13 malih plastik je posedovala Galerija-muzej Lendava. Metod Frlic je l.1999 že ustvarjal v Monoštru. Njegova skulptura, ki je nastala ob sončnem mrku, krasi dvorišče Slovenskega doma. Razstava bo na ogled do konca januarja.

• 27. januarja prirejata Slovensko društvo Avgust Pavel in Slovenska samouprava v Szombathelyu Slovenski ples, na katerem bo igral ansambel Lacija Korpiča iz Monoštra, v programu bo nastopila folklorna skupina z Gornjegja Senika.

• Osrednja prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku bo 4. februarja v Slovenskem domu v Monoštru. Ob otvoritvi fotorazstave Jožefa Kološe, ki se prireja s pomočjo Muzeja v Murski Soboti, se bo predstavila najnovejša knjiga Ferija Lainščka. Mislice so izšle kot del serije Literatura med Muro in Rabo. Ob tej prililki se bomo spomnili tudi 10. obletnice izhajanja časopisa Porabje.

Časopis Romunov na Madžarskem star 50 let

V tem mesecu praznuje časopis Romunov na Madžarskem 50. obletnico svojega obstoja. Časopis je ustanovila Zveza romunskih kulturnih organizacij na Madžarskem. Izhajati je začel v mestu Gyula, nakar se je uredništvo za nekaj let preselilo v Budimpešto. Od l. 1971 ponovno deluje v Gyulu. Časopis izhaja z denarno pomočjo Javnega sklada za narodne in etnične manjšine, matična država Romunija jim pomaga s tiskarniškim papirjem. Tednik izhajaj na nakladi 1000 izvodov.

Brezi brbejra, brezi vrastva

Ob dnevu starcov v Slovenski vesi se je Labritz Iluš neni nika lejoga spaumnila. Med starimi je s toplimi rečami posaba pozdravila Pošujcino-ga Djanoša (Janoš Domjan), steri je 1. decembra 2000 stau po v 80. leto.

• **Djanoš bači, kak se poznate, čütite zdaj, gda ste zadobili te lejpa lejta?**

»Vala Baudji, zdravdja mam, ka so brbejra ne nücam pa vrastvo tü nika nej.«

• **Mislite, do tejamau?**

»Dja, do tejamau. Gda sam pri sodakaj bijo, te sam bijo v špitaj. V bojni sam tü bijo splazeran. Vala Baudji, sam nej daubo takšen strelj, ka bi mi kaj nazaj ostalo.«

• **Te se vi znautra ranč tak dobro držite kak od zvöjna. Depa kak ste prajli, že bi se večkrat kaj lagvoga leko zgodilo z vami, nej?**

»Dvakart bi že leko bijo mrtev. Gda sam 18 lejt bijo star, sam išo na Štajersko (Avstrij). Te je Štajersko nemško bilau, ka so Hitlerovi sodactje prevzeli. Delo sam na železnoj praugi pri Müri v Thalheimi, tau je bilau skrak pri talanjskoj granici. Kanal smo kopali. Nemcom so dolazaprlj maurdje, oni so kul vozili na Talanjsko. Etak je na den 80-90 mašinov (vlakov) šlau. Slovendja so tü delali z nami. Gnauk sta dva veljtji kamen djala gora na šijne. Gda je ekspres mašin pelo z Beča v Romo, je kolau gorapočilo lapor pa zraven v mé. Naj bi tisti lapor malo viša skočo, bi me ranč v glavau zavado, te bi dja taum austu mrtev.«

• **Tjelšoga leta pa kak dugo ste bili na frontü?**

»Na fronta sam dugo nej bijo, ka smo te že znak šli. Splazeran sam grato pa sam nazaj prišo es v Varaš v gimnazijo, ka so te tau bile sodactje špitale. Po tistim sam tanazaj išo na front. Gora pri Fehringi sam bijo zgrabljeni, ka smo z vojsko skaus Graca steli titi. Taum so nam nemštji sodactje tak prajli, ka vögrstji ciganjü tü skaus nedo šli, naj demo tavö na Maribor. Taum je bijo SS lager, gde nas prej goraopravijo pa kak SS sodactje mo šli tanazaj na

front. Te je pa eden vögrstji fli-garstji oficir rotje vtjup dejvo pa se je tak molo cejlomi zászölajli (bataljoni), naj dun nedemo ta, ka mo od tistec tanazaj mogli titi na front. Naj prej demo ta pri paverstji izaj, vej je bojni tak konec pa mo te leko domau. Gda je bojna minaula, 10. majuša je eden rusušti oficir prišo po nas pa so nas v tabor gnali. Prajli so nam, ka mo šli na Jánosháza, gde dobimo papír pa mo leko šli domau. Gda smo taprišli, lagera več nej bilau. Te smo mogli titi na Intaháza, od tistec v Celdömök, taum pa na mašine pa v Rusuško. Na Rusuškom smo delali, drva smo sekali dočas smo mogli. Depa 21. septembra so mi že nojeti dolazmrznili na nodjej, ka sam male bakanče emo pa je že -32 C mraza bilau. Na sveti den smo se pelali skaus Moskve tak 500 kilometrov daleč v takšen lager, gde smo malo k sebi prišli. Na, pa smo te v majuša leko šli domau.«

• **Te ste vi redno vö-zaslöjžili svojo pa ste dosta vse mogli pretrpati. Pa döjn, kak vas zdaj tagledam, ste eštje pri dobroj mauči. Doma gvüšno vse zandolejte taobrediti.**

»Mara nejmava pa mezeve tü vö mam dano v arendo. Eno njivo delava z ženauv. Ej pa delo zatau furt dje. Večkrat dem kaj pomagat, steri mi kaj s konji ali ovak pomora delati. Mi si tü pomagamo eden

drugoma. Vzimi zatok tü dje delo, polaganje trbej pripravlati, goščice lupati. Tri šitje sva mela, zdaj smo že ednoga zabodnili, z njimi človek tü ma delo.«

• **Ka vam je bilau do tejamau najlepše v življenji? Na koj se spaumnite najraj?**

»Dja, bilau je. Depa žalost sam tü emo. 1980. leta mi je starjši sin mrau,

28 lejt star je bijo. Gda smo raum gorazozidali, je takšen beteg daubo, ka je mrejtji mogo.«

• **Že tau samo je veseldje, ka se tak lepau pošütava z ženauv.**

»Dja, zdaj februara bau 50 lejt, ka sva se oženila.«

• **Te te pa zlato gostüvanje mogli meti.**

»A, nej, nej, gostüvanje zatok nemo držali.« pa so se - zdaj oprvin - tak žmano smejali, ka štje gnesden čüjem tisti smej pa vidim njgivi veseli obraz.

• **Vnütje tü mate, v Lacinöj držini so tri deklčinice.**

»Ej so ma pa včera prišli pozdravlat. Najmenša me je gorapozdravila. Prej: Dejdam, veseli rojstni den ti želi Monika. Pa mi je dala darilo pa pusive. Mogo sam djaukati. Ta je najbola draga. Cejli zadvečerek so pri naja bili. Takšno plesanja, karžnost je bilau, ka je veseldje bilau gledati. Tau je sreča, ka so vsi zdravi dje, vej že nikak gorazrastejo.«

Djanoš bači, mi Vam tü čestitamo pa želimo eštja dugo lejt takšno dobro zdravdje, dosta veseldje s svojimi vnütji pa v držini.

K. Fodor

Vej pa don nej?!?

Ta naslov sam si pokisla na posaudbo vzeti od Franceka Mukiča (Radio Monošter) pa ga prosim, naj zatok nede čemer name. Tau je pa zatok, ka sam že pa gledala vögrsko televizijo pa sam zdaj že ja kaj nej vedla s tejm, ka sam vidla pa čüla. Tak meni trbej!

Zrok je tau, ka sam sama doma pa nišče ne čüje, kak muvim, gda kaj takšoga vidim pa čüjem. Ka če bi ešče stoj bio pri rami, bi me drgauč dobro po praclinaj stuko, gda tiste gumbek klačim za televizijo.

No, tau je tak bilau, ka nej dugo po vsisvecovi sam sejdla pred televizijov pa gnauk samo vidim, ka sploj lejpi cintor kažejo. Tau je ja lepau, če se lüde brigajo za tiste, steri so več nej med nami, depa bili so nam bližnji. Vej pa mi vsi ta pridemo. Prej je v ednoj vesi cintor gledalo tistim lüdam, steri tam živejo.

Etak sam se radüvala, gda mi je začnila sapa stanjüvati od tistoga, ka sam vidla napisano na ednom marmornom (már-vány) spomeniki. Tam je etak stalo: »Naveke te žalüjem, vsigdar mo te rad emo, moj Bodri.«

Pa stau pa stau takši - lepši, slabejši, depa sploj dragi - spomenikov je postavljeni na taum cintori, Marčini, Cincini, Kukuči pa vejga Baug komi nej. Iz reportaže sam tü leko ugotovila, ka je tau cintor, gde živali - mačke, pisé - pokapajo. Te sam mislila, ka je tau povejmo, v Meriki ali v kakšom bogatom rosagi. Pa nej. Nej, nej! Tau je pri nas na Vögrskom, gde se je eden podjetnik (vállalkozó) vzeo pa je vönajšo, ka on napravi etakši cintor. Tau je tü sveta istina, ka bi sploj lepau bilau, če bi v našom rosagi za lüdi etakši cintori bili vsepovsedik. Žau, nej je tak. Kelko tanzanjani, nej pokošeni nej ščiščeni cintorov mamo pa kelko zapuščeni grobov! Pa sam te ešče nej gučala (v dosti mestaj) od tisti spadjeni sodakov, od steri nišče ne vej, nešče vedeti. Pa so oni lüde bili, so življenje dali ali za tau ali za tisto domovino.

Prva liki bi me stokoli osaudo za volo toga, ka povejmo, ge nemam rada živino, moram povedati, ka je tau nej tak. Samo ka sam se ge eške tak včila, ka prej živina ma svojo mesto pa človek tü. Če je tistoga reda povejmo doma pri nas samo eden mali čuček, piščanec zgino, smo ga mi mlajši za ramon tü pokapali pa na spomin smo ma na grob kakše vejke sklali. Ranč tak je zopodo maček ali pes. Za tau, ka bi ga na »cintor« nesli pa ma spomenik postavili, je buma nej bilau mauduša. V tauj reportaži so kazali takše spomenike, ka so 100-150 gezero forintov koštali. Not so pokazali različnje »Skrinje« tü. Gospe pa gospaudje - če so tau - je tak vreda majo pa gledat odijo, ka tak mabiti očo pa mater nej.

Neščem nikoga nej osauditi, vsakši zna, ka dela. Edno je gvüšno. Podjetnik, steri je ta cintor stvauro, se je nej vujzno. Tak je pravdo, ka me sploj dobro de, kakoli bi delo, bi se ma etak nej splačalo. Dam valati! Tej, steri svoje domanje živali etak dajo pokapati, so gvüšno pri pejnazaj. Človeka pokapanja je pa tak, ka ga morajo pokopati, če je smrak ali bogati bio, če je njau na pokapanja pejnaze ali nej. Etak pa človek dostakrat dosta slabejšo slednjo paut ma, kak povejmo eden pes, steri je v dobrom mesti bio.

Tau znamenüje, ka smo sploj daleč prišli eden od drugoga. Človeška vrednost je tü pa tam pogüblena. Če maš dosta pejnaz, si človek, pa če nej, si v vrsti ozajek postavljeni.

I. Barber

OTROŠKI

Kak sam vido svejt spod stola?

Prvo, ka se spominjam od svoji mladi lejt, je tou, ka sam se najraj špilo pod našim velkim stolom v künji. Tam sam se tak počüto, kak če bi tou biu moj mali ram, moj mali svejt, spod šteroga sam začo spoznavati velki svejt.

? ? ?

Tam pod našim stolom v künji sam se največkrat samo špilo in sam sebe spitavo o vsem tistom, ka sam nej mogo razmeti. Rejsan, če se spomnim ta nazaj, sam največ spitavo sam sebe. Po takšnom pitanju sam si te tisto, ka sam se spitavo, ta raztomačo tō. Gvūšno, ka sam si dosta toga nej glyj čistak prav ta raztomačo. Zatok se mi je dosta tej moji mlešečih pitanj obrnulo čistak naopak. Gda se jih je nabralo že za cejli küp, me je oča postavil pred sebe. Tak toplo me je pogledno in mi naraji dau rokou na glavou.

- Ge neman nika prouti tomi, ka se ti tam spodaj pod stolom včasi cejli nemili den špilaš pa si vsefele brodiš. Dapa, trno bi rad, ka bi mene ali pa mamu včasi kaj vōopito. Vej tū pa tam kaj pitaš, dapa ge vejm, ka tebe trno vse zanimle pa te namesto, ka sam brodiš, leko brodimu vküper.

- Vej pa je nej nika takšoga, če pitaš. Tou je nej sramota, bole lagvo je tou, če se človik nouri redi, ka vse vej, v resnici pa nika ne vej, zato ti samo spitavi, je kuj povedala ške moja mama in čulo se je, ka si ranč tak brodi tū.

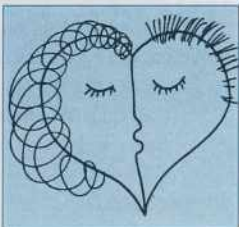
Potejgno sam se nut pod sto in si brodo od toga, ka naj moja oča in moja mamu spoj pitam. Dugo, dolgo sam brodo in sam si tisti den nej nika zbrodo.

Drugi den je biu kiseli. Z oblakov se je lejvalo, ka se je nej vidlo do sousedivoga rama. Najraj bi ousto v posteli.

Dapa, trbelo je stanoti in že sam si

zbrodo, ka mo pito moja mamu.

- Mama, zakoj dež kaple doj na zemlou?

- Tou pa je zato, ka je v oblakaj voda, in gda so oblaki puni, po tistom se dež vō iz nji spisti, mi je mama tak pomali tou ta raztumačila. Dapa, meni se tou nej najbole vidlo. Zato sam brž pito nazaj.

- Zakoj pa te voda ne kaple gori v nebou, gda je naš veški potok čista pun?

- Vej voda dé gor na nebo, dapa nej tak kak dež, liki kak nekše fajle para, je tumačila tadale.

- Pa kak tou, ka gor de para, doj pa dež?

- Tou pa zato, ka je tou tak in nači nemre biti! sam že začüto, kak se je moje spitanje za en čas skončalo. Kaj mi je ostanolo drugoga kak tou, ka sam se s falatom krüja v rokej potegno ta nut pod sto.

Popodnevi je iz službe prišo moj oča. Kuman sam že čako, ka ga začam spitavati.

Tam nut pod stolom se mi je takši in ovakši pitanj nabralo za sedem dni vküpar.

- Mi leko prosim povejš, zakoj sam prišo na svejt ge in nej kakši drugi pojbič?

- Ka ge vejm, zakoj je tou tak bilou, sam v njegovimi glasi čüto, ka nema vole kaj dosta gučati. Vejn je lačen biu. Zato sam počako, ka je pojo obed in sam te spitavo tadale.

- Pa kak te spoj človek na svejt pride? sam ga pito v istoj minuti, gda je pojo slejgnji falat mesa.

- Vej ti je pa že mama prajla, ka si prišo vō iz nje, se njemi je začalo nikam nebesko miditi.

- Kak pa sam nut v njou prišo?

- Tou pa ti ške ne moreva povedati, ka neboš čista nika razmo, sta se zglasila v en glas in nagnouk sam ousto čistak sam tam srejdi künje. Potegno sam se nut pod sto in si brodo, zakoj sta od toga nika nej škela gučati. Tou mo njiva mogo ške pitati, sam si obečo. Dapa, mi je tou vōovado moj soused, gda sva se ta za pet lejt špilala kre potoka in gledala ednoga moškoga in žensko, steriva sta se trno flajnsno küšüvala.

Miki Roš

Priljubljena domača žival: mačka

Neverjetno, toda resnično: nekoč so se ljudje bali mačk. Mislili so, da so mačke spremljevalke čarovnic ali hudičevi sli. Šele pred 200 leti je postala mačka priljubljena domača žival. Mačke ljubijo svobodo. Kadar se jim ne ljubi igrati, praskajo. Mačka potrebuje suh prostor za spanje in redno hrano. Naša muca zelo rada jé klobase in suho hrano Kitekat. Ko se dobro počüti, prede. Mati-mačka se rada igra z mladiči in jih varuje.

Kristian Treiber, Gornji Senik

Zimske počitnice

KOTIČEK

Zimske počitnice so se začele 21. decembra in so trajale do 3. januarja. Jaz sem jih že komaj čakala.

Na začetku sem se pripravljala na božič. Ko se približuje božič, imam veliko dela. Tudi letos je bilo tako. Pomagala sem mami pospravljati v stanovanju. Z očetom sva šla v gozd in poiskala lepo smrečico. Na sveti večer sem to božično drevo okrasila. Po mojem je v zimskih počitnicah najlepše, ko prižgemo sveče in pod drevesce položimo darila. Videla sem, da je vsak vesel.

Razen tega sem preživela lepe dneve. Ko je zapadel sneg, sem se s prijateljico in prijateljem šla kepat. Tam so nas fantje malo umili v snegu. Bilo je malo hudo. Na silvestrovo smo se malo poveselili. Najboljše je bilo, da sem imela tudi čas in sem lahko brala.

Veselilo bi me, če bi zimske počitnice trajale dalje.

Lilla Fasching, Gimnazija Monošter

Zimske počitnice so se začele 22. decembra in se končale 2. januarja. Težko sem jih že čakala.

V prvih dnevih počitnic sem se pripravljala na božič. Pomagala sem mami peči pecivo, orehove in makove potice. Prišel je najboljši praznik, božič. Brat in sestrica sta z očetom šla k babici, medtem sva z mamicco okrasili veliko božično drevo. Ko so prišli domov, so se zelo razveselili. Družina je praznovala skupaj. Vsi smo radovedno pogledali darila. Vsak je bil zelo vesel. Jaz sem imela pod drevesom pulover, hlače, knjige, video, prstan, namizno svetilko. Veselila sem se daril. Peli smo božične pesmi in poslušali kasete. Na sveto noč smo šli tudi k polnočnici, tam so peli lepe svete pesmi. Naslednji dan smo šli k babicam, tam smo voščili vesele božične praznike in obdarili drug drugega. Tudi k nam so prišli gostje.

Ko so minili prazniki, sem gledala televizijo, video, brala sem nove knjige, poslušala sem glasbo in počivala. Pred silvestrovim je snežilo. Zelo sem se razveselila, ko sem pogledala skozi okno in je bilo vse lepo belo. Popoldne smo se šli z bratom in sestro sankat, potem smo naredili velikega sneženega moža.

Na dan novega leta smo šli k sorodnikom in voščili srečno novo leto. Zadnje dni sem se učila, ker se je 3. januarja začela šola.

Beata Bajzek, Gimnazija Monošter

Rada berem

Že v prvem razredu smo se naučili brati. Takrat smo brali počasi, v četrtem razredu beremo hitreje in lepše. To je zelo pomembno. Celouživljenje bomo morali znati brati. Bom kar povedala po pravici, da zelo rada berem. Rada hodim v knjižnico in si izbiram knjige. Naša šolska knjižnica je lepa in svetla. Na knjižnih policah so knjige, revije, časopisi. Rada berem živalske zgodbe in pravljice. Moja najljubša knjiga je Pekarna Mišmaš, katero je napisala Svetlana Makarovič. Rada berem tudi Ciciban. Po predlogih Cicibana naredim razne izdelke, naprimer papirnate ptice.

Ildiko Geček
OŠ Gornji Senik

KAUT

MLAŠEČI

Žujca v ognji

Zima nam je na peči – pravi ljudski pregovor. To je čas za počivanje! Na našo srečo je letošnja zima nej trda, ka je dobro za drvare. Gnesden je ležejšje drvar biti kak na priliko pred štiridesetimi lejtami. Zdj mammo motorne žage, s šterimi edeneden človek leko podira drevo, raznok žaga in klesti tū.

Za tiste drvare pred štiridesetimi lejtami, leko povem, ka smo tistoga časa drvvari »mantarniki« bili. Dreve smo podirali z ročno žagov, z zibancov. Prek smo je tū z ročno žagov žagali, vejke klestili pa z žmetnov sekirrov. Z edno žagov sta dva drvvara delala, tak ka zvekšoga trbelo doj pokleknoti na zemlo, v sneg ali pa na led. Za volo toga smo mogli nūcati frečo za kolene. Ta freča je na gosti mokra gratala, ranč tak kak cejli gvan. Vzimi je celi naš gvan nej samo moker grato, ali ledeni, zmrzljeni tū, zatoga volo, ka smo mokra drva, lejs k pauti mogli nositi.

Zatok smo mogli vsigdar ogenj kūriti. Pri ognji se je naš brigad posūšo pa segrejo. Ogenj je pa največ vreden bijo, gda smo drvvari lačni postali. Tistoga časa so krepke zime bilē. Pri -15 °C je našo jesti, štero smo v torbi ali v cekari prinesli, trdo gratalo kak najbolje trde čonte.

Te čas, gda smo leko djeli, je bijo vsakši den najlepši. Leko smo se malo pogučavali, malo smo se hecali. Edni so špejk pekli, drugi meso pa kakšno meseno kapūsto segrevali pa tak dale. Z nami so delali eden starejši človek, Alajoš. Oni so pa gnauk iz cekara vōpotegnoli edno skleco žujce. Te človek so preveč ponosni bili (būszke volt) na svojo ženo, štera je dobro znala kūjati, sploj pa žujco.

Pred nami so se etak hvalili. »Poglednite tau žujco, mo dukši cajt držo više ognja pa mi notri v skleci ostane, zatok ka je tak trda kak kamen.« Alajoš so skurok istino meli. Žujca je dugo trpe-la vročino, ali gnauk je

samo kak gda strejla vdari, hip-hop, sredi v ogenj spadnila. Vsakši si je kumaj zdržozo smej, nej smo steli zban-tūvati našoga starejšoga padaša. Samo Tibi – kak najmlajši – je smej nej mogo zdržati pa se je na špot smejao. Natou so se pa Alajoš razčemerili in zgrabili z ognja eno napolonja zgoreno vejko pa hajde, za Tibinom po velkom snegi. Tibina so zgrabiti nej mogli. Gda so nazaj prišli k ognji, žujca se je do takrat raztupila je več znamenja nej bilau.

»Ka do zdaj naš Alajoš? Lačni ne morejo ostati.« smo se spitavali. »Ge mo šeo domau, vej sem pa tū poleg, v Polauvi mam kučo. Se fest nadjem pa v čemeraj ešče eden pintek šmarnice tū spigem, vam drugim pa ne prinesem, zatok ka ste se smejali z mene.«

Starec so odšli domau, potem je naš Tibi daubo batri-vnost in je naprej prišo. Oblūbo je, ka našoga starca de bole poštūivo, naj bo med nami mir.

Joška Zrim

Na kratko

16. januarja so se nadaljevale konkretne priprave na odprtje mejnega prehoga Verica-Čepinci, ki so se začele lani decembra. Pristojne službe so si skupno ogledale traso ceste. Slovenska stran je predlagala pri izvedbi projekta za nostrifikacijo projektne dokumentacije in za uskladitev s slovensko dokumentacijo sodelavca Lineal d.o.o., Vilija Zemljča. Dogovorili so se tudi o tem, kakšna bo cesta pri bodočem mejnem predodu (širina vozišča: 5 m + 2 x 1 m bankine). Naslednji koordinacijski sestane bo sredi februarja.

Oglas

Unichem d.o.o. (Sinja gorica 2 SI - 1360 Vrhnika) za hčerinsko podjetje Unichem - Hungary bt., Lenti vabi k sodelovanju

VODJO MARKETINGA.

Če imate:

- ustrezno strokovno usposobljenost,
 - višo ali visoko šolo,
 - delovne izkušnje pri podobnih delih,
 - veselje in voljo do samostojnega dela,
 - sposobnost komuniciranja in ustvarjalnost
 - znanje uporabe PC-ja in programov Word, Excel...
 - opravljen voziški izpit B-kategorije,
- Vas pri nas čaka:
- zanimivo delo,
 - ustvarjalno delovno okolje,
 - dodatno strokovno izobraževanje,
 - možnost dobrega zaslužka,
 - možnost osebnega razvoja in drugo.
- Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s šestmesečnim poskusnim rokom.

Vabimo vas, da pošljete svojo prijavo na naš naslov v osmih dneh po objavi oglasa. Priložite dokumente o strokovni usposobljenosti in življenjepis. Dodatne informacije so vam na voljo na telefonu 00-386-41-757-645.

Sloven = szlovén

Od 1. do 21. februara do na Madžarskom vküppisali lüstvo. **Odgovarjajte na 23. pitanje!**

23.1. Kakšo lüstvo je tisto, k šteroma vi slišite?

slovensko = szlovén 199

23.2. Šteroga lüstva šege poznate, pesmi spejvate? **slovenskoga = szlovén 199**

23.3. Štera je vaša materna rejč, šteri jezik je vaš materin jezik? **slovenski = szlovén 199**

23.4. Doma v družini, v vesi s sausadi, padaši kak gučite?

Štero rejč nūcate?

slovenski, madžarski = szlovén 199, magyar 327 (dva, tri leko nutspišete!)

NIKA ZA SMEJ...

Britvo

Naš Janči se etognauk etak dere v rami: »Ženska! Kakši red pa ti držiš v mojom rami?« Žena pa etak: »Ka je tau, ka „v mojom rami“? Nej bole v najinom rami? Pa ka vraga že pa iščeš?« »Vej pa najino britvo,« pravi Janči.

Tau je ja rejdko

Vili pa njegva žena Kristina

sta etognauk po Somboteli ojdl pa sta vsefale baute gor poiskala. Gda tak ojdlita po ednoj velkoj bauti, Kristina zagledna edne vage pa hajde, not lūči 20 forintov pa se zvaga. Gda fejst na kiselu gleda, kelko vage kažejo, ji mauž, Vili etak pravi: »Ja, tau je ja rejdko, ka za 20 forintov gnes več dobiš kak pred desetimi lejtami.«

Edno tejljo, edna dūša

Stari Amerikaner, steri je milijonar, se sonči s svojo sploj mladov ženauv na sunči. Mlada lepa ženska etak

pravi mozej pa ga lepau za rokau primle: »Ti tau ranč ne znaš, kak ge tebe rada mam!«

Stari pa: »Ge ranč tak. Edno tejljo, edna dūša sva. Samo tau ne znam, ka baude z nama, če povejmo eden vkraj merge. Ti si že mislila na tau?«

Mlada pa: »Kaj pa nej mislila. Te se ge tak nagnauk spakivam pa odidem v London.«

I. Barber

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtak

Glavna in odgovorna urednica **Marijana Sukič**

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.,
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.